

Dienst Terugkeer en Vertrek
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Stand van de uitvoering

2023

Dienst Terugkeer en Vertrek
Samenwerken aan respectvolle terugkeer

Inhoud

Voorwoord	3
Het terugkeerproces in beeld	4
Resultaten in vogelvlucht	5
Uitdagingen en knelpunten	8
1. Toenemende juridische complexiteit	8
2. (Te) lang verblijf in Nederland	10
3. Druk op de migratieketen	12
4. Versterken internationale samenwerking	14
Meer weten over ons werk?	16
Colofon	16

Voorwoord

DTenV heeft als taak om mensen zonder recht op verblijf uit Nederland te laten vertrekken. Zo blijft er draagvlak voor de bescherming van degenen die dat nodig hebben, en voorkomen we zoveel mogelijk dat mensen die geen recht hebben op verblijf in de illegaliteit verdwijnen.

Al meer dan 15 jaar dragen we als professionele terugkeerorganisatie bij aan de uitvoering van het Nederlandse migratiebeleid. Ons werk is complex en lastige dilemma's en hevige emoties zijn ons niet vreemd. De verantwoordelijkheid die daarmee gepaard gaat nemen wij door het terugkeerproces rechtmatig, respectvol en transparant uit te voeren.

Voor DTenV was 2023 een goed jaar. Er vertrokken meer mensen uit Nederland en het aandeel mensen dat zich onttrok aan toezicht was lager dan in voorgaande jaren. De verbeterde terugkeersamenwerking met Marokko speelde daarin een belangrijke rol. Een mooi resultaat waar door onze medewerkers hard aan is gewerkt.

Tegelijkertijd zijn de uitdagingen waar we mee te maken hebben hardnekkig. Zo is de druk op de migratieketen onverminderd groot, blijft juridische complexiteit ons werk bemoeilijken en hebben we onvoldoende antwoord op personen die de ruimte in het systeem gebruiken om het terugkeerproces te frustreren.

De Stand van de uitvoering 2023 geeft een overzicht van de resultaten en inzicht in de uitdagingen. Mede door de demissionaire status van het

kabinet is er op veel van de voor DTenV belangrijke thema's beperkt voortgang geboekt. Daardoor zijn de thema's die we beschrijven vergelijkbaar met onze Stand van de uitvoering 2022.

Om ons werk effectiever en minder complex te maken – en zo de balans in het migratiestelsel te behouden – staan in 2024 vijf speerpunten centraal:

1. Het vergroten van de verantwoordelijkheid van de vertrekplichtige
2. Het vergroten van de uitvoerbaarheid van het terugkeerbeleid
3. Ketensamenwerking als vliegwiel voor terugkeer
4. Het verstevigen van de internationale samenwerking
5. Een toekomstbestendig terugkeerproces.

In [ons jaarplan](#) staan we uitgebreid stil bij hoe hieraan invulling wordt gegeven en wat we nodig hebben. Nieuwe kabinetsvoornemens kunnen vanzelfsprekend aanleiding geven onze plannen te actualiseren.

We hopen dat deze Stand van de uitvoering een goed beeld geeft van onze resultaten en uitdagingen. DTenV gaat graag met u in gesprek als nadere toelichting gewenst is of als u ideeën hebt ter verbetering van ons werk.

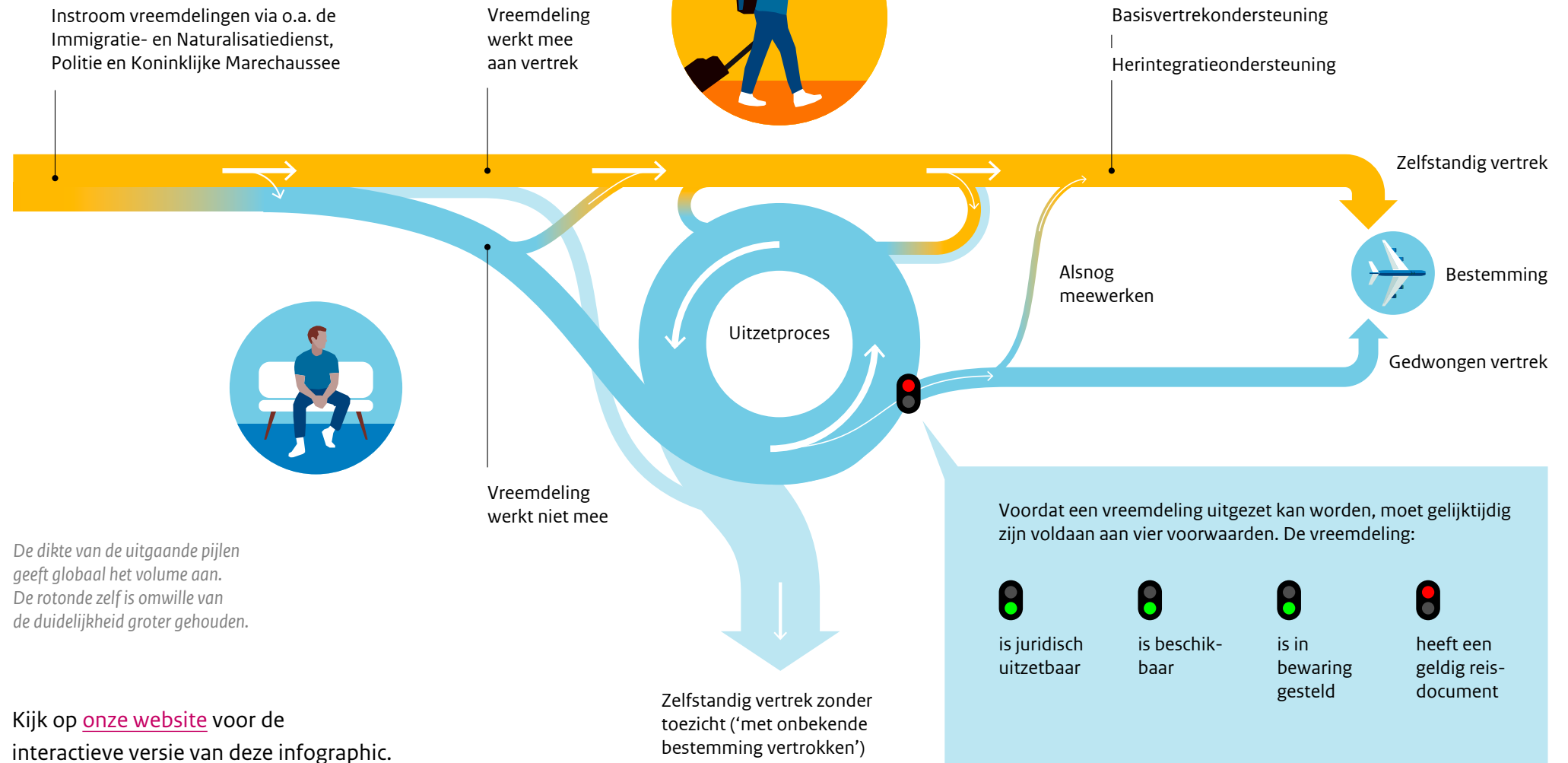
Namens het directieteam van DTenV,

Simone Steendijk

Algemeen directeur DTenV

Het terugkeerproces in beeld

Het streven is dat vreemdelingen die niet in Nederland mogen blijven, het land aantoonbaar verlaten: bij voorkeur zelfstandig (vrijwillig).

Resultaten in vogelvlucht

Met ca. 650 betrokken medewerkers zetten wij ons dagelijks in om personen die niet in Nederland mogen blijven op een respectvolle wijze te ondersteunen bij hun terugkeer. In de 17 jaar dat DTenV bestaat zijn er met ondersteuning van DTenV ruim 93.000 personen aantoonbaar uit Nederland vertrokken.

Terugkeer in cijfers

Op grond van artikel 61 van de Vreemdelingenwet heeft de vreemdeling zonder recht op verblijf de plicht Nederland uit eigen beweging te verlaten. Onze inzet is gericht op zelfstandige terugkeer, met of zonder onze hulp. Blijven mensen weigeren om te vertrekken? Dan zullen we proberen om ze gedwongen terug te laten keren.

Kerncijfers terugkeer 2023:

- 19.990 vertrekgesprekken
- 15.390 vertrekprocedures met als resultaat:
 - 3.380x zelfstandig vertrek
 - 2.360x gedwongen vertrek
 - 4.950x zelfstandig vertrek zonder toezicht
 - 4.700x uitstroom zonder vertrek
- 5.920 geboekte vluchten
- 2.020 aanvragen voor vervangende reisdocumenten

Bekijk de video van regievoerder Nicole die vertelt over haar inzet om mensen te bewegen terug te keren.

Meer aantoonbaar vertrek in 2023

Er stroomden in 2023 17.670 personen in in de caseload van DTenV. Dat was 40% meer dan het jaar ervoor. Er vertrokken 4.950 vreemdelingen met onbekende bestemming (het zgn. 'zelfstandig vertrek zonder toezicht'). In totaal verlieten 5.740 personen uit de caseload van DTenV Nederland aantoonbaar, van wie het merendeel zelfstandig. Dat zijn er 1.370 meer dan in 2022. Het percentage aantoonbaar vertrek komt daarmee uit op 54% en dat is niet eerder zo hoog geweest in de geschiedenis van DTenV. Een mooi resultaat, maar het vergroten van aantoonbaar vertrek en minimaliseren van zelfstandig vertrek zonder toezicht blijft onze aandacht houden.

Uitstroom zonder vertrek

Een deel van de personen stroomt uit de caseload van DTenV omdat het terugkeerproces stopt zonder dat van terugkeer sprake is.

In 2023 ging het om 4.700 vreemdelingen:

- Van deze personen stroomden er 2.780 opnieuw de asielpcedure in, omdat bijvoorbeeld de overdrachtstermijn naar een ander Europees land was verlopen of de IND op aanwijzing van rechtbank opnieuw moet beslissen op de aanvraag.
- 860 personen kregen alsnog een verblijfsvergunning.
- Tot slot stroomden 1.050 personen uit op andere wijze, bijvoorbeeld vanwege invrijheidsstelling op last van de rechter (bij een vreemdeling in de gevangenis).

De professionele terugkeerorganisatie in Europa

Tot op de dag van vandaag zijn we een van de weinige gespecialiseerde terugkeerorganisaties in Europa. Het maakt ons trots dat andere landen geregeld bij ons op bezoek komen om te leren van onze opgebouwde praktijk. Ook biedt dit ons de kans om internationaal invloed uit te oefenen en kansen beter te benutten voor Nederland. Tot slot zijn onze medewerkers werkzaam in andere landen om hun kennis en ervaring over migratie en terugkeer te delen.

Bijzonder vertrek

Bij DTenV bieden we extra ondersteuning als het nodig is, zoals begeleiding bij het verkrijgen van noodzakelijke medische hulp in land van herkomst. In veel van deze situaties reist een medewerker van DTenV mee om de betrokkene in het land van bestemming goed over te dragen. Ook hebben onze medewerkers contacten met het herkomstland om bijvoorbeeld opvang te regelen voor alleenstaande minderjarigen en om hen in contact te brengen met familieleden.

Actieve inzet op internationale samenwerking

DTenV zet al jaren actief in op samenwerkingsrelaties en partnerschap met landen van vertrek, doorreis en bestemming.

Samenwerking met herkomstlanden

Om te kunnen terugkeren, dienen personen over een geldig reisdocument te beschikken. Mensen die niet meer beschikken over de juiste documenten kunnen (vervangende) reisdocumenten aanvragen bij hun diplomatieke vertegenwoordiging. Voor iemand die Nederland niet zelfstandig wil verlaten, kan DTenV het (vermoedelijke) herkomstland vragen de nationaliteit en identiteit vast te stellen en een (vervangend) reisdocument ofwel een laissez-passer te verstrekken. Bij landen waarmee een Terug- en Overnameovereenkomst (T&O) is gesloten, wordt een terug- en overnameverzoek ingediend.

DTenV heeft in 2023 in totaal 2.020 keer vertegenwoordigingen van herkomstlanden verzocht de nationaliteit van een (vermeende) onderdaan vast te stellen. In 1.060 gevallen is daadwerkelijk een nationaliteitsbevestiging ontvangen. Dit is een stijging van ruim 20% ten opzichte van vorig jaar. In andere gevallen moest DTenV de aanvraag intrekken, in de meeste gevallen omdat er geen reactie kwam van het herkomstland. Daarnaast komt het voor dat het herkomstland aangeeft dat iemand geen onderdaan is. Ons landenbeleid en de inzet op migratiepartnerschappen zoals vorig jaar met Marokko hebben bijgedragen aan het mooie resultaat.

Ondersteuning Oekraïners

Ons werk bij DTenV is normaal gesproken gericht op mensen die niet in Nederland mogen blijven. Als het gaat om Oekraïners is dat een ander verhaal. Oekraïners krijgen in Nederland tijdelijke bescherming. Tegelijkertijd zijn er ook Oekraïners die terug naar huis willen, bijvoorbeeld om zich te voegen bij hun partner of om een bijdrage te leveren aan de wederopbouw van relatief veilige gebieden. Als DTenV bieden we, omdat wij gespecialiseerd zijn in ondersteuning bij vertrek, deze mensen hulp als ze dat nodig hebben. In 2023 waren dit er 90, in totaal tot nu toe 460.

Remigratiebeleid derdelanders Oekraïne

DTenV heeft zich ook in 2023 ingespannen voor de remigratie van personen die vanuit Oekraïne naar Nederland zijn gekomen om de oorlog te ontvluchten, maar niet over de Oekraïense nationaliteit beschikken (zgn. derdelanders). Onder voorwaarden heeft deze groep tijdelijke financiële ondersteuning kunnen aanvragen bij DTenV om te remigreren, dit beleid is op 4 maart 2024 beëindigd. Vanaf medio november 2022 tot en met maart 2024 zijn met behulp van DTenV rond de 950 derdelanders uit Oekraïne via Schiphol teruggekeerd naar hun herkomstland of een ander land buiten de Europese Unie.

Uitdagingen en knelpunten

Net als in voorgaande jaren ziet DTenV dat de uitvoerbaarheid van het terugkeerbeleid door verschillende omstandigheden onder spanning staat. In dit hoofdstuk nemen we u mee in een selectie van onze uitdagingen en knelpunten. Hierbij geven we aan waar we mee te maken hebben, hoe we hier vanuit DTenV mee omgaan en wat we verwachten van de politiek om goed te kunnen blijven werken aan aantoonbaar vertrek.

Bekijk de video van uitvoerend ambtenaren Kim en Ruud die vertellen over het in bewaring stellen van vreemdelingen.

1. Toenemende juridische complexiteit

Illegale vreemdelingen zet je toch gewoon uit? Dat horen we vaak in de publieke opinie, zeker als het gaat om zogenaamde veiligelanders. De realiteit is dat de uitvoering van terugkeer allesbehalve ‘gewoon’ is en de juridische complexiteit de laatste jaren sterk is toegenomen. Om de balans in het migratiestelsel te houden, is meer aandacht nodig voor het effectief kunnen afdwingen van terugkeer.

In de rechtspraak is steeds meer nadruk op de rechtsbescherming van de vreemdeling komen te liggen. Dat werkt direct door in de uitvoerbaarheid van het terugkeerbeleid. De juridische regels rondom terugkeer vinden vooral hun oorsprong in Europese richtlijnen en verordeningen. Bij de totstandkoming van deze wet- en regelgeving en in de daaropvolgende rechtspraak wordt nog te weinig rekening gehouden met de uitvoerbaarheid. Dit heeft onder andere tot gevolg dat mensen, onder wie vreemdelingen afkomstig uit een veilig land, kans zien zich aan het vertrekproces te onttrekken of het vertrekproces te frustreren, bijvoorbeeld door steeds nieuwe (kansarme) juridische procedures te starten. Dit ondermijnt het draagvlak voor het asiel- en migratiebeleid.

Hoe gaan we hiermee om?

Binnen de beperkingen die er zijn, zoeken we in de uitvoering naar vernieuwende mogelijkheden om ons werk zo goed mogelijk te doen. Ook vragen we in de uitwerking en implementatie van het Europese asiel- en migratiepakket blijvend aandacht voor de uitvoeringsbelangen van DTenV.

Wat verwachten wij van de politiek?

Het is aan de politiek om zowel nationaal als Europees te komen tot wet- en regelgeving waarin meer aandacht is voor de uitvoerbaarheid van het terugkeerbeleid. Bij besluitvorming over (Europese) wet- en regelgeving zou het effectief afdwingen van terugkeer voldoende aandacht moeten krijgen. Voortvarende behandeling van wetsvoorstellen op nationaal niveau die de uitvoerbaarheid van het terugkeerbeleid borgen, zou behulpzaam zijn. Op Europees niveau zou instemming met herziening van de Terugkeerrichtlijn enkel moeten plaatsvinden wanneer afname van de juridische complexiteit en verruiming van bewaringsmogelijkheden voorzien zijn.

Uit de praktijk

Terugkeermaatregelen en wet- en regelgeving

In de praktijk zien we dat de huidige regelgeving belemmert dat we effectieve terugkeermaatregelen kunnen nemen bij vreemdelingen die het draagvlak voor het asiel- en migratiebeleid ondermijnen. De huidige wet- en regelgeving biedt bijvoorbeeld onvoldoende aanknopingspunten om vreemdelingen uit veilige landen die herhaaldelijk kansarme toelatingsaanvragen indienen, in bewaring te stellen. Ook heeft de Terugkeerrichtlijn, in tegenstelling tot de Opvangrichtlijn, geen zelfstandige wettelijke grondslag om asielzoekers in bewaring te stellen die een gevaar vormen voor de nationale veiligheid. Uit jurisprudentie van de Raad van State blijkt zelfs dat openbare orde-aspecten (zoals overlast geven) helemaal geen juridische betekenis hebben bij de afweging om een vreemdeling in bewaring te stellen. Personen voor wie de kans op asiel nihil is, gebruiken daarmee de rechtsbescherming die bedoeld is voor 'echte asielzoekers' als veilige haven om gedwongen terugkeer te voorkomen.

2. (Te) lang verblijf in Nederland

Onze medewerkers hebben in de praktijk te maken met mensen voor wie het migratiebeleid onvoldoende oplossing biedt. Het gaat om personen met een vertrekplicht die niet bereid zijn zelfstandig te vertrekken en die tegelijk niet of nauwelijks uitgezet kunnen worden omdat ze nieuwe toelatingsaanvragen starten of het herkomstland niet meewerkt.

Personen die Nederland moeten verlaten maar dat niet willen, maken gebruik van de mogelijkheden in huidige wet- en regelgeving om hun verblijf te rekken, zoals het indienen van kansloze nieuwe toelatingsprocedures. Hierbij krijgt men vaak hulp van gemachtigden en/of maatschappelijke organisaties. Hoewel het begrijpelijk is dat mensen maximaal gebruik maken van de rechtsbescherming die ingebouwd zit in het asielsysteem, draagt de eigen opstelling bij aan langdurig perspectiefloos verblijf in Nederland, worteling van minderjarige kinderen en het ontstaan van uitzichtloze situaties. Als gezinsleden achtereenvolgens een herhaalde asielaanvraag doen of uitstel van vertrek aanvragen, kan dat de verblijfsduur voor het hele gezin flink doen oplopen vanwege de tijd die nodig is om op deze aanvragen te beslissen. Zo duurt het momenteel 50 weken voordat een herhaalde asielaanvraag is afgehandeld. Al die tijd is uitzetting niet mogelijk. Soms is er ook sprake van medische en/of psychosociale problematiek.

Hoe gaan we hiermee om?

Voor een deel van deze mensen kan uiteindelijk door ketenbreed overleg een oplossing worden gevonden in Nederland. Hierbij worden regelmatig de randen van de bestaande verblijfsgronden opgezocht. Het effect hiervan is dat de voorwaarden van deze gronden als het ware opgerekt worden. Dit brengt het risico van precedentwerking met zich mee. Bovendien valt een bepaalde willekeur niet uit te sluiten.

Dit neemt niet weg dat voor sommige zaken geen duurzame oplossing voorhanden is, ook niet met welwillendheid vanuit de uitvoeringsdiensten. Deze zaken concentreren zich veelal op de vijf gezinslocaties in Nederland en de vrijheidsbeperkende locatie in Ter Apel. De problematiek rondom (te) lang verblijf is geen recent knelpunt en is al jaren bekend. Het is dan ook niet de verwachting dat hier op korte termijn een sluitende oplossing voor komt.

Wat verwachten wij van de politiek?

Meer aandacht voor de uitvoerbaarheid van het terugkeerbeleid (zie uitdaging 1) helpt naar verwachting deze problematiek te verminderen. Ook zou het beperken van de stapeling van (kansarme) verblijfsaanvragen bijdragen aan een oplossing voor dit knelpunt. Hierbij kan kritisch worden bekeken of de juiste prikkels uitgaan van de huidige invulling van

rechtsbijstand bij opvolgende aanvragen en kan er mogelijk geleerd worden van hoe andere landen omgaan met dit thema. Zo spoedig mogelijke afdoening van opvolgende aanvragen is eveneens van belang.

Tegelijkertijd zal altijd sprake blijven van een categorie zaken waar (mede) door de eigen opstelling van de betrokkenen sprake is van een uitzichtloze situatie. De paradox is dat nieuw beleid om uitzichtloze situaties verblijfsrechtelijk op te lossen, juist kan zorgen voor het ontstaan van meer van dat soort situaties.

Uit de praktijk

Terugkeerperspectief

Een DTenV-medewerker aan het woord: 'Mensen zijn hier gekomen met veel verwachtingen. Soms blijven ze in Nederland, gesteund door hun opgebouwde netwerk, ondanks dat ze geen verblijfsrecht hebben en de plicht om te vertrekken. Ik begrijp de initiatieven uit de omgeving om hen te helpen en bijvoorbeeld te laten studeren en in de maatschappij mee te laten doen, maar het werkt gelijktijdig averechts op de vertrekbaarheid. Ik hoop dat er in de toekomst minder taboe rust op het bespreekbaar maken van terugkeer als reëel toekomstperspectief. Het verhaal is namelijk ook dat deze mensen in Nederland door vaak herhaalde, kansarme asielaanvragen jarenlang niet kunnen bouwen aan hun toekomst. Mensen die uiteindelijk wel terugkeren met hulp geven geregeld aan dat ze voelen vele jaren weggegooid te hebben en ze familie te lang hebben gemist.'

Te lang verblijven geworteld raken

Een DTenV-medewerker over de gezinslocaties: 'Deze gezinnen met minderjarige kinderen hebben een vertrekplicht. Wanneer zij zelfstandig willen terugkeren, zal het land van herkomst de benodigde reisdocumenten vrijwel altijd afgeven. In de praktijk zetten gezinnen zich niet altijd actief in om terugkeer te realiseren. Gedwongen terugkeer is dan een optie, maar niet alle landen werken hieraan mee. De ongewenste consequentie hiervan is dat deze gezinnen en de kinderen die nog geboren worden, jarenlang op gezinslocaties verblijven, al dan niet afgewisseld met verhuizen naar 'gewone' asielzoekerscentra wanneer de ouders een nieuwe asielaanvraag indienen of doorprocederen en er weer recht op opvang ontstaat. Zo kunnen zij op de gezinslocatie verblijven tot het jongste kind van het gezin achttien jaar wordt. Het lange verblijf in Nederland zorgt ervoor dat gezinnen geworteld raken in Nederland. Kinderen gaan hier naar school en bijvoorbeeld naar een sportvereniging, en ook de meerderjarige gezinsleden bouwen een sociaal netwerk op.'

Cijfers

Gevolgen van (herhaald) procederen voor terugkeer

Eind 2023 zitten er ruim 8.000 vreemdelingen in de caseload van DTenV die minimaal 1 beslissing op een procedure hebben gekregen. Van hen heeft ruim 80% 2 of meer beslissingen gekregen of zit weer in een procedure. Ongeveer 700 personen hebben 4 of meer beslissingen gekregen. Zolang een persoon in procedure blijft zitten kan er in de regel geen gedwongen vertrek gerealiseerd worden.

3. Druk op de migratieketen

De afgelopen periode was er veel aandacht nodig voor andere onderdelen van de migratieketen en voor specifieke crises als de opvang van Oekraïense ontheemden. Gevolg daarvan is dat ketenpartners beperkt ruimte hadden (extra) inzet te leveren voor het terugkeerproces.

DTenV is in zijn werk erg afhankelijk van de inzet van ketenpartners. Elk gerealiseerd vertrek is het product van intensieve samenwerking met meerdere partijen in wisselende samenstellingen: IND, Politie, KMar, DJI, COA, maatschappelijke organisaties, luchtvaartmaatschappijen, Frontex en autoriteiten van herkomstlanden. Het is een gegeven dat meer samenhangende en flexibele inzet van ketenpartners ten behoeve van het vertrekproces bijdraagt aan meer terugkeer. Ketensamenwerking fungeert idealiter dus als vliegwiel voor terugkeer.

De omstandigheid dat de migratieketen eigenlijk al sinds 2015 uiteenlopende uitdagingen en crisissen ervaart, heeft in toenemende mate impact op de uitvoering van het terugkeerbeleid. Zo zijn ketenpartners, waaronder IND, Politie en COA, vanwege personele uitdagingen de afgelopen jaren beperkter in staat prioriteit te geven aan werkzaamheden die van belang zijn voor terugkeer (bijvoorbeeld inbewaringstellingen). Ook worden vreemdelingen op locaties geplaatst waar DTenV zijn werk niet of nauwelijks kan uitvoeren.

Hoe gaan we hiermee om?

We blijven met onze partners werken aan het stroomlijnen van onze processen. Zo zullen we in 2024 onze activiteiten verbreden op het gebied van inbewaringstellingen en het opleggen van terugkeerbesluiten, om zo het terugkeerproces effectiever en wendbaarder te maken.

Daarnaast staan we ketenpartners waar mogelijk in capaciteit bij en zetten we actief in op maatschappelijke opgaven die van waarde zijn voor de keten in brede zin, zoals we hebben gedaan bij de uitvoering van het remigratiebeleid voor derdelanders uit Oekraïne.

Wat verwachten wij van de politiek?

Nog meer het integraal bezien en aansturen van de migratieketen en daarbij voldoende oog houden voor het terugkeerbelang en de uitvoerbaarheid van terugkeer.

Uit de praktijk

Politieke urgentie beleidsvorming- en wetgeving

De praktijk is dat beleidsvormings- en wetgevingscapaciteit naar de dossiers gaat met de hoogste politieke urgentie. Dit zorgt voor vertraging die voor het terugkeerdossier van belang zijn. Zo is de medewerking van personen met een vertrekplicht aan een presentatie bij de autoriteiten van het herkomstland van belang voor het realiseren van vertrek. De bij de Kamer ingediende Wet terugkeer- en vreemdelingenbewaring voorziet DTenV van het benodigde handelingsperspectief.

Veranderend opvanglandschap

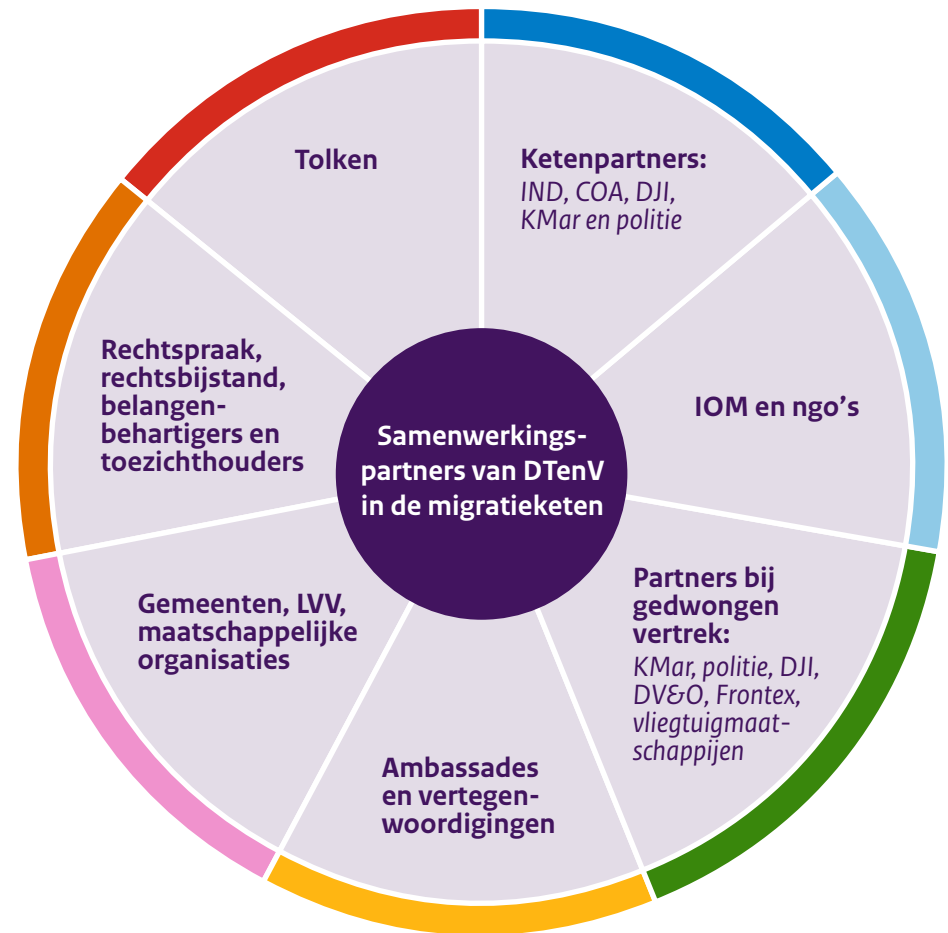
Door de opvangcrisis is het opvanglandschap aan verandering onderhevig. Het is begrijpelijk dat in crisissituaties snel besluiten worden genomen om erger te voorkomen. We zien alleen dat deze besluiten het terugkeerproces bemoeilijken. Denk daarbij aan het noodgedwongen plaatsen van vertrekplichtige vreemdelingen op

(crisis)noodopvanglocaties. Op deze locaties zijn meestal geen geschikte plekken voor DTenV om op een verantwoorde en veilige wijze gesprekken te voeren met vreemdelingen. Eind 2023 ging het om ongeveer 870 personen uit de caseload van DTenV. Het gevolg was dat meerdere terugkeergesprekken, bijvoorbeeld voor een overdracht naar een Dublinland, niet tijdig konden plaatsvinden. Dit heeft ook weer gevolgen voor onze ketenpartners zoals de IND, die daardoor meer zaken in de Nederlandse procedure moet opnemen. En voor het COA, omdat vreemdelingen langer dan nodig in de Nederlandse opvang verblijven, terwijl daar nauwelijks capaciteit voor beschikbaar is. Hierdoor ontstaat er in opzet een vicieuze cirkel, met steeds meer noodopvang en steeds minder vertrek.

We proberen met de ketenpartners te komen tot werkbare oplossingen. Daarbij wordt gedacht aan verplaatsing van personen in kwestie naar locaties met de juiste faciliteiten, het plaatsen van portocabins of het gebruik van mobiele gespreksruimten. Al worden er oplossingen gevonden, desondanks kon en kan niet altijd voorkomen worden dat het gebrek aan goede voorzieningen het vertrek belemmert.

Met de komst van de Spreidingswet nemen de problemen rond de beschikbaarheid van voldoende opvang van asielzoekers hopelijk aanzienlijk af. Tegelijkertijd ziet DTenV voor de uitvoering van zijn werk punten die aandacht behoeven. Het helpt DTenV wanneer de doelgroep van DTenV wordt geplaatst op locaties waar (voornamelijk) vertrekplichtige vreemdelingen verblijven en niet op locaties die primair gericht zijn op integratie. Daarnaast is de beschikbaarheid van goede faciliteiten, zoals geschikte spreekruimtes en de bereidheid van

de opvanglocaties om mee te werken aan het realiseren van vertrek van belang. Zo moet DTenV de mogelijkheid hebben om op locatie mensen staande te kunnen houden, zodat zij inbewaringstelling kunnen worden gesteld ten behoeve van uitzetting. DTenV kijkt daarom met enige zorg naar de mogelijkheid voor gemeenten om onder de Spreidingswet zelfstandig opvanglocaties te exploiteren.

4. Versterken internationale samenwerking

Het ontwikkelen en onderhouden van een breed strategisch en operationeel internationaal netwerk is een cruciale pijler voor het uitvoeren van het Nederlandse terugkeerbeleid. Daarom is de inzet op Europese en internationale samenwerking essentieel.

DTenV is voor terugkeer in hoge mate afhankelijk van de samenwerking met het herkomstland van de persoon in kwestie. Om met herkomstlanden te komen tot effectieve samenwerking bij terugkeer, zijn we gebaat bij meer wederkerigheid in de relatie met herkomstlanden. Zo hebben herkomstlanden vaak behoefte aan mogelijkheden tot reguliere migratie of vormen van samenwerking op andere gebieden.

In het relatiebeheer van DTenV met andere landen komt de behoefte aan een win-winsituatie nadrukkelijk terug. Dat een duurzame samenwerking op basis van gezamenlijke belangen essentieel is, is in 2023 onder andere onderstreept door het partnerschap met Marokko en de daaruit voortvloeiende terugkeerresultaten.

Hoe gaan we hiermee om?

We positioneren DTenV internationaal prominent, in de Europese context en gericht op landen van herkomst. Wij hebben in het kader van het terugkeerproces intensief contact met de autoriteiten van landen van herkomst. Ook dragen we bij aan de ontwikkeling van migratiepartnerschappen met belangrijke doorreis- of herkomstlanden en zetten we in op effectievere Europese samenwerking. We trekken waar mogelijk samen op met andere Nederlandse overheidsdiensten. We hebben ook jaarlijks financiële middelen beschikbaar voor projecten die van waarde zijn voor autoriteiten in het herkomstland.

Wat verwachten wij van de politiek?

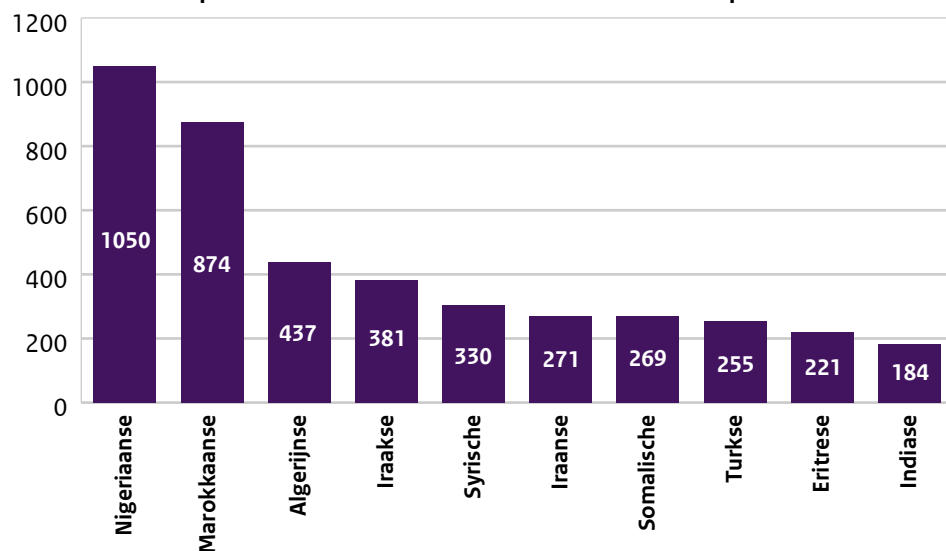
Wij dragen actief bij aan de wederkerige migratiepartnerschappen waar het kabinet mee werkt. Aanvullend zou het goed zijn wanneer elke bewindspersoon bij dienstreizen naar relevante herkomstlanden aandacht heeft voor het terugkeerdossier.

Ontmoeting met nationale en internationale partners uit de migratieketen tijdens het jubileumsymposium in 2022.

Vrijwel de helft van de personen in de caseload van DT&V (exclusief Dublinclaimanten) aan het eind van 2023 had de nationaliteit van een van de volgende tien landen:

Top 10 nationaliteit caseload DT&V excl. Dublin op 31-12-2023

Uit de praktijk

Betere naleving terugkeerafspraken in Europa

In de Dublinverordening staat beschreven hoe kan worden bepaald welk land verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming (asiel). Meestal is dat het land waar de vreemdeling het Schengengebied als eerste is binnengekomen. Het Dublinsysteem staat echter in toenemende mate onder druk. Betere naleving door de samenwerkende landen is nodig.

In 2023 zijn 1.520 personen aantoonbaar overgedragen aan in totaal 23 EU-lidstaten op grond van een Dublinclaim. Daarentegen is het in 2023 in 1.180 zaken niet gelukt een overdracht te realiseren voor de uiterste datum, met opname in de Nederlandse asielprocedure en bijkomende extra belasting voor de IND en het COA tot gevolg. Hiervoor zien we verschillende oorzaken, zoals aanvullende voorwaarden die landen stellen of algehele opschorting van overdrachten naar sommige landen. Ook zien we dat personen zich onttrekken aan het toezicht om zo een tijdige overdracht te voorkomen.

Meer weten over ons werk?

- Op onze website www.dienstterugkeerenvertrek.nl werken wij maandelijks de [terugkeercijfers](#) bij. Ook zijn hier [video's](#) verzameld over diverse aspecten van ons werk.
- De ['Staat van Migratie'](#), een coproductie van de ministeries van Justitie en Veiligheid, Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Buitenlandse Zaken -zet de relevante feiten en cijfers over migratie op een integrale, feitelijke en samenhangende wijze op een rij.
- Via overheid.nl zijn diverse [datasets van de migratieketen](#) te benaderen en voor de [kerncijfers asiel en migratiecijfers](#).
- Via het [jaarverslag van JenV](#) leggen we verantwoording af over het gevoerde financieel beheer aan de Eerste en Tweede Kamer van de Staten-Generaal.
- Iedere fase in het vertrekproces kent zijn eigen dynamiek en vraagt om bepaalde gesprekstechnieken en interventies. Hierbij hanteren we de methodiek ['Werken in Gedwongen Kader'](#). Die is gericht op het motiveren van de vreemdeling om mee te werken aan vertrek.
- In de [VreemdelingenVisie](#), het online magazine van IND, COA en DTENV, vindt u interviews en achtergrondverhalen over alles wat er komt kijken bij terugkeer en vertrek.

Daarnaast kunt u ons volgen via [X](#), [Instagram](#) en [LinkedIn](#).

Colofon

DTenV voert het Nederlandse terugkeerbeleid uit. Het is onze taak om mensen zonder recht op verblijf aantoonbaar uit Nederland te laten vertrekken, binnen de kaders van de wet. Zelfstandig als het kan, gedwongen als het moet, en met respect voor degenen om wie het gaat.

Dienst Terugkeer en Vertrek
Postbus 164
2501 CD Den Haag
info@dtv.minvenj.nl